

Borderline, waar ligt de grens?

Themadag georganiseerd
door Friese werkgroep
Labyrinth-In Perspectief

23 november 2002

Programma

- 10.00 Ontvangst met koffie of thee
- 10.15 Opening door Gina Krol (voorzitter van de werkgroep)
- 10.20 Borderline, waar ligt de grens, door Martin Steendam
- 11.00 Pauze
- 11.15 Borderline, waar ligt de grens (vervolg)
- 11.45 Vragen en bespreking, plenair
- 12.15 Lunch
- 13.00 Delen van grenservaringen (kleine groepen)
- 14.00 Gezamenlijke afronding van verhaal en ervaring
- 15.00 Afsluiting van de dag door Gina Krol
Thee of koffie

Borderline ... waar ligt de grens?

Martin Steendam

Programma

- 10.00 Ontvangst met koffie of thee
- 10.15 Opening door Gina Krol (voorzitter van de werkgroep)
- 10.20 Borderline, waar ligt de grens, door Martin Steendam
- 11.00 Pauze
- 11.15 Borderline, waar ligt de grens (vervolg)
- 11.45 Vragen en bespreking, plenair
- 12.15 Lunch
- 13.00 Delen van grenservaringen (kleine groepen)
- 14.00 Gezamenlijke afronding van verhaal en ervaring
- 15.00 Afsluiting van de dag door Gina Krol
Thee of koffie

Programma

- 10.00 Ontvangst met koffie of thee
- 10.15 Opening door Gina Krol (voorzitter van de werkgroep)
- 10.20 **Borderline, waar ligt de grens, door Martin Steendam**
- 11.00 Pauze
- 11.15 **Borderline, waar ligt de grens (vervolg)**
- 11.45 Vragen en bespreking, plenair
- 12.15 Lunch
- 13.00 Delen van grenservaringen (kleine groepen)
- 14.00 Gezamenlijke afronding van verhaal en ervaring
- 15.00 Afsluiting van de dag door Gina Krol
Thee of koffie

Programma

- 10.00 Ontvangst met koffie of thee
- 10.15 Opening door Gina Krol (voorzitter van de werkgroep)
- 10.20 Borderline, waar ligt de grens, door Martin Steendam
- 11.00 Pauze
- 11.15 Borderline, waar ligt de grens (vervolg)
- 11.45 **Vragen en bespreking, plenair**
- 12.15 Lunch
- 13.00 Delen van grenservaringen (kleine groepen)
- 14.00 Gezamenlijke afronding van verhaal en ervaring
- 15.00 Afsluiting van de dag door Gina Krol
Thee of koffie

Programma

- 10.00 Ontvangst met koffie of thee
- 10.15 Opening door Gina Krol (voorzitter van de werkgroep)
- 10.20 Borderline, waar ligt de grens, door Martin Steendam
- 11.00 Pauze
- 11.15 Borderline, waar ligt de grens (vervolg)
- 11.45 Vragen en bespreking, plenair
- 12.15 Lunch
- 13.00 **Delen van grenservaringen (kleine groepen)**
- 14.00 **Gezamenlijke afronding van verhaal en ervaring**
- 15.00 Afsluiting van de dag door Gina Krol
Thee of koffie

Borderline persoonlijkheidsstoornis

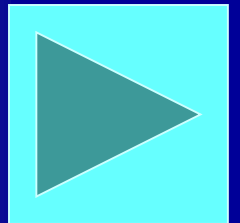
- Komt het veel voor?
- Waar hebben we het over?
- Bestaat het al lang?
- Hoe kom je eraan?
- Hoe kom je eraf?
- Wie heeft ermee te maken?
- En wat nu?

Komt het veel voor?

- 1 a 2 % van de bevolking
- meer vrouwen als mannen
 - Sexueel misbruik
 - Zoeken eerder hulp
 - Mannen minder gemakkelijk herkend
 - Mannen eerder in andere circuits (verslavings en criminele circuit)
- 15 % in kliniek

Waar hebben we het over?

- DSM-IV
- As I en As II
- Persoonlijkheidsstoornissen
- Cluster A, B en C
- Borderline in cluster B

Symptomen

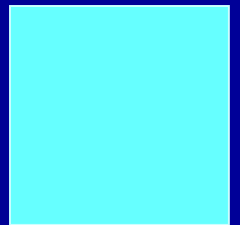
- Zwart-wit denken
- stemmingswisselingen
- impulsiviteit
- moeilijk contact kunnen leggen
- moeilijk alleen kunnen zijn
- woede uitbarstingen
- dreigen met zelfdoding, alsmede zelfverwonding, alcohol- en drugsmisbruik, gok- en koopverslaving, dissociatieve en psychotische verschijnselen

Binnenwereld

- Angst, soms door agressie bedekt
- eenzaamheid, zelfs in gezelschap
- leegte, niet weten wat je wilt, voelt of vindt
- een kloof tussen gevoel en verstand
- overspoeld raken door heftige emoties, waar je niets mee kan en die moeilijk te verdragen zijn
- relaties niet kunnen aangaan en/of kunnen volhouden, ook met betrekking tot werk
- periodes van depressie, enorme spanning en weinig gevoel van eigenwaarde

Slotopmerking

- Je hoeft niet aan alle criteria te voldoen om borderline te hebben en geen enkel criterium is specifiek voor borderline

Bestaat het al lang?

- Jaren '30 voor het eerst de term gebruikt
- Jaren '60 Kernberg
- 1980 opname in DSM-III

Hoe kom je eraan?

- Karakter ?
- Nare gebeurtenissen ?
- Gezin ?
- Maatschappij ?
- Of ...

Hoe kom je eraf?

- Prognose algemeen
- Behandelvormen
 - Poliklinisch
 - Deeltijd
 - Klinisch
 - Crisis

Wie heeft ermee te maken?

- Client
- Familie
- Partner
- Vrienden, collega's
- Hulpverleners
- etc.

En wat nu?

- Ernstig
- Veel consequenties
- Veel over te zeggen
- Aandacht nu bij grenzen

Pauze

Borderline, waar ligt de grens?

- Grenzen, wat houdt dat in?
- Grenzen vanuit client
- Grenzen vanuit familie
- Grenzen vanuit hulpverleners

Grenzen, wat houdt dat in?

- Wat zijn grenzen ?
- Waartoe dienen grenzen ?
- Wie heeft er grenzen ?
- Grenzen en structuur ?
- Wie bewaakt de grens ?
- En hoe ?

Grenzen vanuit client

- Identiteit
- Stemming
- Impulsiviteit
- Contacten

Grenzen vanuit familie

- Afstand en nabijheid
- Vasthouden of loslaten
- Continu of hollen en stilstaan
- Draagkracht en draaglast
- Eigen gevoel en gevoel ander

Grenzen vanuit hulpverleners

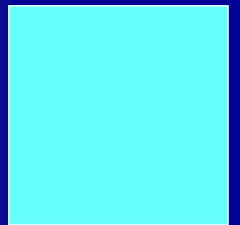
- Wat doet client, wat de hulpverlener
- Continuïteit in behandeling
- Steun van collega's
- Valideren gevoel, begrenzen gedrag
- Individu en groep
- Behandelplan client

Grenzen

- Wat zijn uw ervaringen ?
- Welke grenzen hanteert u ?
- Wanneer ?
- Hoe ?

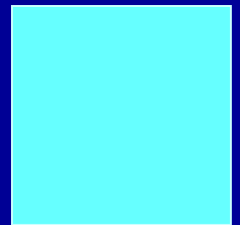
DSM-IV

- Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 4th edition
- Classificatie van psychische stoornissen, voor gebruik bij hulpverlening, opleiding en onderzoek
- Richtlijn, geen kookboek

Meerassige beoordeling

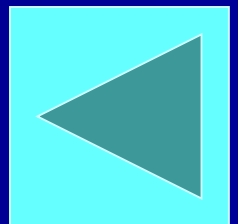
- As I Klinische stoornissen
Andere aandoeningen en problemen die een reden voor zorg kunnen zijn
- As II Persoonlijkheidsstoornissen
Zwakzinnigheid
- As III Somatische aandoeningen
- As IV Psychosociale en omgevingsfactoren
- As V Algehele beoordeling van het functioneren

Cluster A

- Paranoïde
- Schizoïde
- Schizotypische

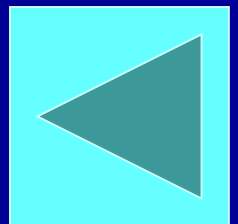
Vreemd en excentriek

Cluster B

- Antisociale
- Borderline
- Theatrale
- Narcistische

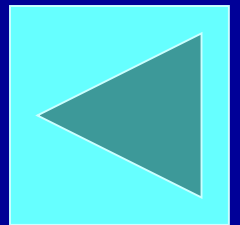
Dramatisch, emotioneel en impulsief

Cluster C

- Vermijdende
- Afhankelijke
- Obsessief-compulsieve

Angstig en vreesachtig

Tips voor betrokkenen

- Wees geïnformeerd
- Hou vol en bewaar geduld
- Maak goede afspraken
- Maak duidelijk waar u wel en waar u niet bij kunt helpen
- Overleg met anderen
- Alleen een luisterend oor is vaak al voldoende
- Erken de stoornis
- Houdt afstand en nabijheid in de gaten

Liever ...

- bemoedigen dan bemoeien
- steun dan advies
- duidelijke grenzen dan geen grenzen
- heldere afspraken dan geen afspraken
- gepaste afstand dan overmatige nabijheid

Emotieregulatiestoornis

- Sneller geraakt
- Intenser gevoel
- Trager terug naar rust